

Γεώργος.—Καὶ ἄμα χάσης, τί θά μου δώσης πίσω;

Ἀνθή.—Θά μου δώσης ἐς νύ ξαναπαίξω.
Ἐλκ ἐγὼ πού σάγαπῶ...

Γεώργος.—(τῇ δίδει μίαν δραχμὴν) Νά, πάρε.
(Ἀκούεται τὸ κοινὸν τῆς θύρας ἀπὸ μέσα)

Ἀνθή.—"Ω, εὐχριστῶ! (τὸν ἐναγκαλίζεται)

Γεώργος.—(τὴν θωπεύει καὶ τὴν φιλεῖ) Ἀνθοῦλά μου, κουτὴ—κουτὴ μὲ καλὴ—καλὴ.

Βάρλας.—(εἰσβάλλων ἀπὸ τὸ σαλόνι) Καλὴ σπέρα σας.

Καὶ οἱ τρεῖς.—Ἄ, ὁ θεὸς Παντελῆς... Καλὴ σπέρα θειέ μου! (ὁρμῶν καὶ τὸν ἀσπάζονται καὶ οἱ τρεῖς)

Βάρλας.—Τί κάνετε; πῶς περνᾶτε;

Καὶ οἱ τρεῖς.—Λαμπρά, ὥραία, σεῖς;

Βάρλας.—Δόξω τῷ Θεῷ. Σοῦ πέρατε τὸ κεφάλι σου, Οὐρανία;... Ἦ Θεῶν; ἐδῶ εἶνε;

Οὐρανία.—Ἐδῶ, ἐτοιμάζει γιὰ τὸ βράδυ.

Βάρλας.—Λοιπὸν, πρῶτα—πρῶτα. Ἐνὰ γράμμα ἀπὸ τὴν Ἀνέττα. (Τὸ ἐξάγει)

Καὶ οἱ τρεῖς.—Γράμμα ἀπὸ τὴν Ἀνέττα! φέρτε το δῶ. (Ὀρμῶν καὶ οἱ τρεῖς ποιοῦς γὰ το πρωτοπάρε.)

Βάρλας.—(ῥῥῶν τὴν χεῖρα) Σταθῆτε, βρέ παιδιὰ. Πῶς κάνετε ἔτσι; θά το σχίσετε... Ἦρθε τὴν δεσποινίδα Οὐρανίαν Ἀγγελίδου ὁρίστε! (τὸ δίδει εἰς τὴν Οὐρανίαν καὶ κάθηται.)

Οὐρανία.—Τί χαρὰ! (Στρίβει τὸν φάκελον.)

Ἀνθή.—Παν ἐσώκλειστο στὸ δικό σας, θείε;

Βάρλας.—Σιωπή!

Γεώργος.—Δυνατὴ διάβασέ το, δυνατὴ.—Σύχασε, Ἀνθή!

Οὐρανία.—(ἀναγινώσκει περιτομιζομένη ἐπὶ τοῦ Γεωργίου καὶ τῆς Ἀνθῆς) Σταθῆτε: «Ἀγαπητὴ μου Οὐρανία: σὲ ἀσπάζομαι γλυκὰ-γλυκὰ. Ἐλθθε τὴν ἐπιστολήν σου καὶ ἐχάρην πολὺ διὰ τὴν ὑγείαν σας, διὰ τὴν ὁποίαν παρηκαλῶ νυχθημερὸν τὸν Θεόν. Εἶνε ἀδύνατον νὰ σας περιγράψω πόσον μοῦ στοιχίζει ὁ χωρισμὸς σας: τὸ σπῆτι μού φαίνεται ἔρημον καὶ εἶνε ἀκόμη ἀδύνατον νὰ... (τί λέει ἐδῶ;) νὰ... συνέλθω (ὅχι, δὲν λέει ἔτσι...)

Γεώργος.—(ἀρτὰζει τὸ γράμμα) Φέρετο δῶ! πού εἶνε; ἔ! (ἀναγινώσκει) ἀδύνατο νὰ συνειθίσω αὐτὴν τὴν ζωὴν.

Οὐρανία.—Φέρε.

Γεώργος.—(κρατῶν τὴν χεῖρα ἱψηλὰ) Ὁχι, ἄφησε. (ἀναγινώσκει) Ἀπὸτε θὰ ἀξιωθῶ νὰ σας ἐπανιδῶ καὶ νὰ σας σφιγξῶ εἰς τὰς ἀγκάλας μου. Παιδιὰ μου ἂν εἴσθε δὲν θὰ σας ἀχαποῦσα τόσῳ. Εἶμαι καλὰ: διὰ τὰς ὑποθέσεις, γράσω τοῦ θεοῦ σας Παντελῆ. Ἐδῶ εἰς τὴν Σύρον ὅλος ὁ κόσμος ὁμιλεῖ γιὰ σας καὶ σὰς... (τί λέει;)

Ἀνθή.—(ἀρτὰζονσα τὸ γράμμα) Ἐγὼ, ἐγὼ νὰ σοῦ πῶ!

Οὐρανία.—Ἐλα, ἀνόητη, ποῦ θὰ διαβάσης τόρκα καὶ σύ! (τῆς πέρρει τὸ γράμμα καὶ ἐξακολουθεῖ) «καὶ σας μακαρίζει. Ἄν τύχῃ, καθὼς μοῦ γράφει ὁ Παντελῆς, παρουσιασθῇ ἀνάγκη νὰ ὑπάγῃ κανεὶς εἰς τὴν Ἀμερικὴν, νὰ μὴ στείλετε τὸ Γεώργιο (τακοῦς;) εἶνε μικρὸς ἀκόμη τὸ πούλκι μου γιὰ τόσῳ μεγάλο ταξίδι».

Γεώργος.—Μάλιστα! αὐτὸ θὰ τὸ ἰδοῦμε.

Ἀνθή.—Καλὰ λείει.

Οὐρανία.—(ἀναγινώσκουσα) «Ἀφ' οὗ προσφέρεται ὁ καλὸς θεὸς Παντελῆς, ὁ ὁποῖος εἶνε πολὺ... (μὲ! τόρκα δὲν το δίνω κανενός) (ἀντὶ τοῦ τὴν ἐπιστολὴν) πολὺ καταλληλότερος, τὸ ζήτημα λύεται ὠριότατα...»

Βάρλας.—Ὁριότατα: ἐγὼ πού εἶμαι μεγάλος, ἂς θαλασσοπνιγῶ. (γελῶν ὁλοῖ).

Οὐρανία.—(ἀναγινώσκουσα) «Περιμένω εἰδήσεις σας ἀνυπομένως. Νὰ μου φιλήσης τὴ χεῖρή μου Ἀνθοῦλα καὶ τὸ Γεώργιο. Διασκεδάζετε ὥραία στὰς Ἀθήνας; κακοπαῖδα, καὶ ἐμένει μὲ ξεχάσατε, καλὰ! Ἀσπάζομαι τὴν Θεῶν καὶ τὴν Ζηλεύω γιὰ τὴ χαρὰ ποῦ ἔχει στὸ σπῆτι της. Σὲ φιλῶ στὰ μάτια. Ἦ ἀγαπῶσά σε Ἄννα Παρίδου».

Γεώργος.—Ταῦτα καὶ μένω.

Οὐρανία.—Παῖς θὰ το πιστεύσῃ ὅτι ἡ γυνὴ καὶ αὐτὴ ποῦ μὲς λατρεύει ἔτσι, εἶνε μιὰ ξένη. Καὶ ἔπειτα λέγουν γιὰ τοὺς συγγενεῖς... γιὰ τὸ αἷμα...

Ἀνθή.—(λαμβάνει τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὴν ἀσπάζεται) Ἀνέττα μου ψυχούλά μου, ἀγάπη μου, φῶς μου! (Ἡ Οὐρανία λαμβάνει ὀπίσω καὶ κρύπτει τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἀναλαμβάνει τὴν ἐργασίαν τῆς ὀρθῆς, σκεπτικῆς).

Ο x. ANATOLE FRANCE

ΚΑΙ Η ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ.

Ἐκ συνεντεύξεως, τὴν ὁποίαν ἔσχε συντάκτης τῆς *Eclair* μὲ τὸν νέον ἀκαδημαϊκόν, ἀποσπῶμεν τὰς ἀκολουθοῦς περικοπὰς.

Ἡ γραμματικὴ ὁρίζει τὰς γλώσσας, ἀποτελεῖ κἄτι τι τραχὺ ἀμετάβλητον, σχολαστικόν, καὶ πεπεωρισμένον. Ἡ γλώσσα ὅμως, ἥτις ὁμιλεῖται εἶναι κἄτι τι ζωντανόν, τὸ ὁποῖον φθίρεται, ἀνανεοῦται, ποικίλλει ἀπείρως, ἀνελόγως τῆς κρᾶσεως, τοῦ πνεύματος ἐκείνων ποῦ τὴν μετχειρίζονται. Κάθε ἄνθρωπος ποῦ ὁμιλεῖ, ἔχει ἀνάγκη νὰ ἐξισώσῃ τὴν ἐκφρασὴν μὲ τὴν ἰδέαν αὐτοῦ, νὰ κἀμῃ μερικὰς μεταβολὰς εἰς τὴν γλώσσαν τῶν προγόνων του, φαινομενικῶς μὲν ἀνεπαισθήτους, αἱ ὁποῖαι ὅμως μετὰ πάρελευσιν χρόνου γίνονται μέγισται. Αἱ γλώσσαι ἔχουσι τὴν ἰδιαιτέραν τῶν ζωὴν, πάντοτε μὲν τὴν ἰδίαν, ἀκαταπαύστως ὅμως τροποποιουμένην. Δὲν σκεπτόμεθα, δὲν αἰσθανόμεθα ὡς οἱ πατέρες ἡμῶν,

ἐπομένως δὲν δυνάμεθα νὰ ὀμιλῶμεν ὡς ἐκείνοι ὀμιλοῦν.

Ἡρώτησα ποτὲ τὸν Arsène Darmesteter ἔαν μίαν ἰδιαιτέρα μου ἔκφρασις, τὴν ὁποίαν ἤθελα νὰ μεταχειρισθῶ εἰς ἓνα τῶν βιβλίων μου ἦτο καλὴ ἢ κακὴ. Μὲ παρετήρησε μειδιῶν : « Ἀπὸ ποῖο μέρος εἰσθε ; μὲ ἠρώτησεν : « Ἀπὸ τὴν Νῆσον τῆς Γαλλίας ». Ἦ διὰλεκτος εἶναι καλὴ δὲν δύνασθε νὰ ἀπατηθῆτε. Οὕτω ὅλη ἡ ἐπιστήμη τῶν λαλουμένων γλωσσῶν συνοψίζεται εἰς αὐτὰ τὰ λόγια.

Καὶ ἡ ὀρθογραφία καὶ τὰ λεξικά πόσον ἀνωφελῆ εἶναι ! Τί εἶναι τάχα ἂν γράψετε μίαν λέξιν κατ' αὐτὸν ἢ κατ' ἐκείνον τὸν τρόπον, π. χ. myrte ἢ mirte. Τί ἀνάγκην ἔχουμεν λεξικοῦ ; Τὰς λέξεις ποῦ γνωρίζετε δύνασθε καὶ νὰ τὰς γράψετε, ἐκείναι ὅμως οἱ ὅποιοι σὰς εἶναι ἄγνωστοι, αἱ ἀλλόκοτοι ἐκείναι ἔκφράσεις, τὰς ὁποίας δὲν τὰς συνειθίζουμεν, ποῦ βυριζοῦν πολυμάθειαν, καὶ σκόνην τῶν παλαιῶν βιβλίων, αὐτὰ εἶναι ἀνωφελῆ μόνον παρχαγέμισμα τῶν ὕψους σας.

Θέλετε νὰ γνωρίζετε τί ἀκριβῶς περὶ τούτου σκέπτομαι ; Ἡ ὀρθογραφία, εἶναι ἐφεύρεσις τῶν ἐπαρχιωτῶν, τῶν ὀφιπλούτων, ἐκείνων ποῦ κατώρθωσαν νὰ σφετερισθοῦν τὰ ἐθνικὰ κτήματα, οἱ ὅποιοι εὗρον αὐτὸ τὸ μέσον πολὺ εὐκόλον διὰ ν' ἀποκτήσουν εὐγένειαν, τὴν ὁποίαν δὲν εἶχον ἐκ καταγωγῆς. Ἐκτὺς τούτου δὲν χρησιμεύει εἰς τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ προμηθεύῃ εἰς τοὺς παιδαγωγοὺς θέσεις ἐξεταστῶν διὰ τὰς ἐξετάσεις τῶν κορασίδων».

Αἱ πνευματώδεις αὐταὶ παρατηρήσεις, θὰ ἐξέπληττον βεβαίως γινόμενα ἀπὸ ἓνα νέον συνεργάτην τοῦ λεξικοῦ τῆς ἀκαδημίας, ἔαν δὲν ἦτο γνωστὴ ἡδὴ ἡ ἐλευθερία τοῦ πνεύματος τοῦ ἀγαπητοῦ καὶ χαριτωμένου συγγραφέως.

Μαυροθαλασσίτικη ΓΟΑΕΤΑ

H. ARDEL

ΚΑΡΔΙΑ ΣΚΕΠΤΙΚΙΣΤΟΥ

(Συνέχεια σελ. 48).

Πολλάκις, διακρούσης τῆς ἐσπερίδος συνήντησεν τοὺς ὀφθαλμούς του, ποῦ τὴν παρετήρουν πάντοτε μὲ μίαν ἔκφρασιν, ἡ ὁποία τὴν ἔκαμνεν ὀλόκληρον νὰ ἀνατριχιάξῃ, μὲ μίαν θλιβεράν ἔκφρασιν. Ἀλλὰ μὲ πείσμα, ἀπέστρεψε τὴν κεφαλὴν τῆς, μὴ θέλουσα νὰ τὸν ἴδῃ.

«ὦ ! τί εὐτυχὴς σύμπτωσις ποῦ θ' ἀνεχώρει ἀπὸ αὐρίον διὰ τὴν Γενεύην, καὶ τόσον πρωτὶ μάχιστα. Ὅταν ἐπανήρχετο θὰ τὴν εὗρισκεν ἰσχυροτέραν διὰ ν' ἀποκρούσῃ τὴν πικρὰν ἐξέγερσιν ποῦ τῆς ἐπροξένησε. Ἐπιμελῶς, θὰ ἐπηγρύπνει ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ τῆς, διὰ νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ τὴν σκέψιν ὅτι δὲν τῆς ἦτο ἀδιάφορος. Καὶ ἔπειτα, ἂν τὸ εὗρισκε καὶ αὐτὸ τὸ πρόσωπον δύσκολον, θὰνεχώρει, ἰδοὺ τὸ πᾶν.

— Ναι, θὰνεχώρῃσω !... Ἀλλὰ πῶς θὰ κάμω διὰ νὰ τὸν λησμονήσω ; ἐψιθύρισε μὲ πάθος, ὅταν εὗρεθῃ τέλος μόνη τῆς εἰς τὸ δωμάτιόν τῆς καὶ τὰ δάκρυα, τὰ πρῶτα δάκρυα, τῆς ἐπλημμύρησαν τὸ πρόσωπον.

Ἀπεκοιμήθη, κουρασμένη ἀπὸ τὸ κλάμα. Ὅταν ἤνοιξε τὰ μάτια τῆς, τὸ πρωὶ, τῆς ἀπέμενε μόνον ἡ συγκεχυμένη αἴσθησις ὅτι τὴν προηγουμένην ἐσπέραν εἶχεν ὑποστῇ σφοδρὰν θλίψιν. Πολὺ γρηγορὰ συνῆλθε... ἡ ἡμέρα ὑπέφωσκεν τόσον ἔμωρον ὥστε ἐνεδύθη ἀμέσως καὶ ἐξῆλθε σκεπτομένη ὅτι δὲν θὰ συνήντα κανένα εἰς τόσον πρωϊνὴν ὥραν. Ἦθελε νάνευρῃ εἰς τὰς ἐρήμους δεινδροστοιχίας, διὰ μέσου τῶν ὁποίων τὴν προτεραίαν ἀκόμη διήρχετο τόσον εὐθυμος, κατὰ τὸ ὄνειρό τῆς, ποῦ ἐτελείωσε. Ὡδευσε κατ' εὐθείαν εἰς τὸ ἐπὶ τῆς λίμνης ἄνδρον, ὅπου τόσες φορὲς συνωμίλησαν... μαζί.

Ἐκάθησε σκεπτικὴ μὲ πεπιεσμένην τὴν καρδίαν, ἀδιάφορος διὰ τὴν ὥραν ποῦ ἔφευγε. Βῆμα τρίζον ἐπὶ τῆς ἄμμου τῆς δεινδροστοιχίας τὴν ἠνάγκασε νὰ γυρίσῃ τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐπιθυμία τὴν διέσεισε νὰ φύγῃ, ἅμα τὸ βλέμμα τῆς ἀνεγνώρισε τὸν Ροβέρτον. Ἦ τυχὴ ἀπλῶς τὸν ὠδήγει ἢ τὸ ἐγνώριζεν ὅτι ἦτο ἐκεῖ ; ἀλλὰ τότε λοιπὸν τί τὴν ἤθελε ;

Ἀνηγέρθη πράγματι μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ διαφύγῃ, ἀλλ' ἦτο ἡδὴ πλησίον τῆς. Ἀλλως τε, χωρὶς λέξιν νὰ τῆς εἰπῇ, τὸ εἶχεν ἐννοήσῃ, ὅτι δὲν θὰ τὴν ἄφηνε. Ἀ ! ἀμέσως παρετήρησεν ὅτι, αἰφνιδίως, εἶχε γίνῃ ἄλλη δι' αὐτόν. Πῶς ἤλπιζε νὰπατήσῃ τὴν ὀξυδερκεῖάν του ;

Δὲν ἐκινήθη διόλου νὰ τοῦ τείνῃ τὴν χεῖρα τῆς καὶ ἔμεινε ἀκίνητος κατ' αὐτόν τὸν τρόπον μὲ τὴν καρδίαν φρίσσουσαν :

— Πραγματικῶς λοιπὸν θὰ μ' ἀφήσετε νὰνεχώρῃσω εἰς Γενεύην, χωρὶς μίαν λέξιν ἀποχαιρετισμοῦ, μὲ τὴν σκέψιν ὅτι εἰσθε θυμωμένη μαζὶ μου καὶ ἀποφασισμένη νὰ μὴ μοῦ εἰπῇτε τὸ διατί ;... Τί συνέβη ; δὲν εἴμεθα πλέον φίλοι ;

Εἶχε εἰς τὴν φωνὴν τὰς βαθείας ἐκείνας καίτρομώδεις ἀναπάλσεις, αἷτινες ἐξήσκουν τόσον μεγάλην ἐπίδρασιν ἐπ' αὐτῆς, ἀλλ' αἷτινες ἔμενον ἡδὴ ἄνευ ἀποτελέσματος· τόσον ἡ ἀνάμνησις τῶν λόγων τῆς Ἰσαβέλλας ἔκαie ζωντανὴ ἀκόμη εἰς τὸν νοῦν τῆς. Καὶ ἡ κραυγὴ ὀλοκληροῦ τοῦ ἑαυτοῦ τῆς, ἐξῆλθεν ἀπὸ τὰ βάθη τῆς εἰλικρινοῦς αὐτῆς ψυχῆς, ψυχῆς παραφερομένης ἀπὸ μίαν ἀκκτάσχετον ὁρμὴν, ἥτις ἀνέτρεπε μονομιᾶς ὅλην τὴν ἀπόφασιν ποῦ εἶχε νὰ μὴ ὀμιλήσῃ :

— Διὰ τί μὲ ἐρωτᾷτε ; Πρόκειται ἀκόμη περὶ μιᾶς σκηνῆς διὰ τὸ μυθιστόρημα ποῦ ἐτοιμάζετε ; ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, προειδοποιήσατέ με, διὰ νὰ παύσω καλῶτερα τὸ πρόσωπόν μου !

— Τὸ πρόσωπόν σας ;... διὰ ποῖον μυθιστόρημα μοῦ ὀμιλεῖτε ; τί τρέχει ;

— Δι' ἐκεῖνο ποῦ συγγράφετε ! Διὰ τί νὰ προσποιεῖσθε πῶς δὲν καταλαμβάνετε ;